

Instruccions per als centres educatius sobre l'ensenyament i ús de les llengües oficials

El règim jurídic de l'ensenyament i ús de les llengües oficials als centres educatius públics i als centres educatius privats sostinguts amb fons públics es recull essencialment a l'Estatut d'autonomia de Catalunya; a la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació; a la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, i a la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació.

Des de l'any 2010 el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya ha resolt diversos recursos contenciosos administratius interposats, a títol individual, per pares i mares d'alumnes escolaritzats a Catalunya, als quals reconeix el dret dels seus fills i filles a rebre l'ensenyament en llengua castellana en un percentatge no inferior al 25 % del temps lectiu.

En els darrers temps, la qüestió relativa a l'ús i l'ensenyament de les llengües oficials als centres educatius ha estat objecte d'una controvèrsia jurídica, fins al punt que s'han dictat diversos pronunciaments judicials que, estimant les pretensions de pares i mares d'alumnes escolaritzats a Catalunya, els han reconegut el dret dels seus fills i filles de rebre l'ensenyament en llengua castellana en un percentatge no inferior al 25 % del temps lectiu.

En data 16 de desembre de 2020 el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya va dictar la Sentència núm. 5201/2020, la qual declara l'obligació de la Generalitat de Catalunya d'adoptar les mesures que siguin necessàries a l'efecte de garantir que, als ensenyaments compresos al sistema educatiu de Catalunya, tots els alumnes rebin de manera efectiva i immediata l'ensenyament mitjançant la utilització vehicular normal de les dues llengües oficials en els percentatges que es determinin, que no poden ser inferiors al 25 % en un cas i altre.

D'aleshores ençà, la Generalitat de Catalunya ha endegat diverses iniciatives amb la finalitat primordial d'aprovar un marc normatiu estable que proporcioni seguretat jurídica i respongui a l'objectiu d'assolir l'ús normal de les dues llengües oficials en els centres educatius sostinguts amb fons públics.

En data 24 de maig de 2022, els grups parlamentaris Socialistes i Units per Avançar, Esquerra Republicana, Junts per Catalunya i En Comú Podem han registrat al Parlament de Catalunya, amb el número 6214, la Proposició de Llei sobre l'ús i l'aprenentatge de les llengües oficials a l'ensenyament no universitari, que referma el fet que el català, com a llengua pròpia de Catalunya, és la llengua normalment emprada com a llengua vehicular i d'aprenentatge del sistema educatiu i la d'ús normal en l'acollida de l'alumnat nouvingut.

Així, a banda de la Proposició de Llei que es tramita al Parlament de Catalunya, sobre l'ús i l'aprenentatge de les llengües oficials en l'ensenyament no universitari, en data 30 de maig s'ha publicat al DOGC núm. 8678A el Decret Llei 6/2022, de 30 de maig, pel qual fixen els criteris aplicables a l'elaboració, l'aprovació, la validació i la revisió dels projectes lingüístics dels centres educatius, que, en relació amb l'ensenyament i ús de les llengües oficials, estableix els criteris i objectius bàsics següents:

- Les determinacions de l'Estatut d'autonomia de Catalunya; de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, i de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, així com la

resta de disposicions legals aplicables, en particular en relació amb el català com a llengua pròpia, llengua normalment emprada, llengua vehicular i d'aprenentatge i llengua d'ús normal en l'acollida de l'alumnat.

- La garantia que l'alumnat assoleixi el domini oral i escrit del català i el castellà al final de l'ensenyament obligatori.
- La necessària anàlisi de l'entorn sociolingüístic dels centres, de l'entorn general i dels objectius de normalització lingüística per garantir l'eficàcia dels projectes educatius i lingüístics.
- La inaplicació de paràmetres numèrics, proporcions o percentatges en l'ensenyament i l'ús de les llengües.

Així mateix, el Departament d'Educació està tramitant un decret de desenvolupament del títol II, del règim lingüístic del sistema educatiu de Catalunya, de la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació. Aquest decret es preveu d'aplicació a tots els centres i a totes les etapes del sistema educatiu no universitari de Catalunya.

També cal tenir presents els darrers estudis i enquestes, que aporten evidències d'un retrocés significatiu de l'ús i la presència de la llengua catalana en l'àmbit educatiu. En concret, l'*Estudi sociodemogràfic i lingüístic sobre alumnat de quart curs d'educació secundària obligatòria (2021)*, elaborat pel Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu (CSASE), posa de manifest la reducció en els usos de la llengua catalana entre l'alumnat i el professorat, i en remarca especialment el descens en les activitats educatives que es fan en grup. Aquestes dades coincideixen amb els resultats de l'Enquesta sobre els drets dels infants i usos lingüístics a Catalunya (Drets i usos lingüístics dels infants i adolescents a Catalunya. Març 2022), elaborada pel Síndic de Greuges, que, entre altres dades, posa de manifest que el català és llengua d'ús escolar durant un 62,1 % de la jornada a primària i un 60,6 % a secundària, mentre que el castellà ho és durant un 33,1 % i un 32,9 %, respectivament. Aquest mateix estudi constata la importància del paper compensatori que l'escola representa per a molts infants i joves a l'hora de proporcionar espais d'interacció i comunicació en català. En aquest mateix sentit, també es disposa dels primers resultats de l'Enquesta sobre els usos lingüístics escolars a Catalunya el 2022 (EULEC22), del Centre de Recerca en Sociolingüística i Comunicació (CUSC), que evidencien igualment el descens en els usos del català quan l'alumnat interactua amb els companys i companyes dins de l'aula per fer treballs en grup.

En aquest context, el Departament d'Educació està desplegant el Pla d'impuls de promoció de l'ús de la llengua catalana als centres educatius per incrementar-ne i normalitzar-ne l'ús.

En conseqüència, d'acord amb el nou marc normatiu de referència i a partir de les evidències que aporten tots els estudis que s'han dut a terme, es dicten les següents instruccions sobre l'ús de les llengües oficials per als centres educatius públics i per als centres educatius privats sostinguts amb fons públics, amb l'objectiu de garantir la cohesió social, l'equitat i la igualtat d'oportunitats en els centres educatius.

Primera. La direcció del centre educatiu ha de verificar que el seu projecte lingüístic s'adequa al Decret Llei 6/2022, abans del dia trenta de juny. A aquest efecte comptarà amb

l'assessorament de la Inspecció d'Educació i dels equips de llengua i cohesió social, i es portarà a terme mitjançant el qüestionari de verificació (annex I), accessible a través del sistema d'informació AO. La inspecció referent del centre validarà la compleció del qüestionari.

Segona. La resposta afirmativa a totes les preguntes del qüestionari comporta que el projecte lingüístic s'ajusta a la nova normativa.

En cas contrari, cal adaptar el projecte lingüístic i procedir a la corresponent aprovació d'aquesta modificació per part del consell escolar, en el cas dels centres públics, o per part de la titularitat del centre, havent escoltat prèviament el consell escolar, en el cas dels centres privats sostinguts amb fons públics. La direcció del centre públic o la titularitat del centre privat sostingut amb fons públics ha de posar a disposició de la direcció del servei territorial corresponent o de la gerència del Consorci d'Educació de Barcelona el projecte lingüístic modificat. Aquestes actuacions han d'estar realitzades en el termini més breu possible durant el curs 2022-2023, amb caràcter general durant els sis primers mesos.

Tercera. El Departament d'Educació assumeix la responsabilitat sobre la legalitat dels projectes lingüístics que valida.

Quarta. El projecte lingüístic de centre ha de ser conegut per tots els membres de la comunitat educativa i tots ells han de vetllar pel seu compliment, especialment el personal amb atenció directa a alumnat. Els docents i el personal d'atenció educativa no poden optar per un ús de la llengua diferent del previst en cada projecte lingüístic, i són els responsables últims del seu compliment a tots els efectes.

Cinquena. La Inspecció d'Educació ha de fer un seguiment de l'aplicació del projecte lingüístic de cada centre, sigui en el marc de les seves visites ordinàries o del pla d'impuls per la llengua o dins d'un pla d'actuació específic.

Sisena. Resten fora de l'àmbit objectiu d'aplicació d'aquestes instruccions els centres que imparteixen el primer cicle d'educació infantil.

Josep Gonzàlez Cambray

Conseller d'Educació

Annex I. Actuacions de verificació del projecte lingüístic de centre

Per dur a terme la verificació del projecte lingüístic cal respondre totes les preguntes del qüestionari.

- a) La resposta afirmativa a totes les preguntes del qüestionari comporta que el projecte lingüístic s'ajusta a la nova normativa.
- b) La resposta negativa a alguna de les preguntes del qüestionari comporta que el projecte lingüístic no s'ajusta a la nova normativa i s'ha de modificar d'acord amb aquestes instruccions.

	Sí	No
El projecte lingüístic preveu que el català, com a llengua pròpia de Catalunya, és la llengua normalment emprada com a llengua vehicular i d'aprenentatge?		
El projecte lingüístic preveu que el català, com a llengua pròpia de Catalunya, és la llengua d'ús normal en l'acollida de l'alumnat nouvingut?		
El projecte lingüístic preveu un ús curricular i educatiu tant del català com del castellà?		
El projecte lingüístic incorpora criteris exclusivament pedagògics i des d'un abordatge global, integrador i de transversalitat curricular per determinar la presència i el tractament de les llengües oficials?		
El projecte lingüístic té en compte la diagnosi de la realitat sociolingüística del centre?		
El projecte lingüístic té en compte els resultats de les proves i avaluacions periòdiques, tant internes com externes, en les diferents etapes educatives?		
El projecte lingüístic evita la utilització de percentatges en l'ensenyament i l'ús de les llengües?		